

צילום-מצב בשנת תשנ"ד

בביה"ס המקיף אורת ע"ש י. רוגוזין, מגדל-העמק

גילה קיין

א. הקדמה

כוונתה של עבודה זו לערוך היכרות עם ביה"ס המקיף "אורט רוגוזין" שבמגדל-העמק דרך בדיקת ה'אני מאין' של ביה"ס והחבטאותו בחני היומיום בו. הכוונה — לבירר האם יש הילמה בין המטרות המוצחרות לביצוען: באיזו מידת קיימים פערים ובאיזה מידת קיימת שביעות רצון בקרב הגורמים השונים בבייה"ס מהעשה בו. הדבר נבדק באמצעות המשתפים השונים בתהליכי החינוכי בבייה"ס.

את הריאנות עם מנהל בייה"ס הנוכחי — מר שלמה גולדמן, כמו גם עם המורים ועם התלמידים, ערכתי כדי לקבל מידע נרחב ככל האפשר על בייה"ס: המראויינים השונים בקטגוריות השונות אפשרו לו לבדוק זווית ראייה נוספת המתיחסת לתהליכי החינוכי המתקיים בו, החל מהתווית המטרות וכלה בביצוען הלכה למעשה.

ב. תנאים פיסיים של מבנים ואנשים

ביה"ס מונה אלף מתינים ומחמישים תלמידים ומאה וארבעים מורים. ביה"ס הוא תיכון מקיף הכלול כיתות ז'-י"ב. הוא ממוקם בקרבת מקום למרכז המסחרי של העיר, במרכזו של מגדל-העמק. בית הספר נבנה לפני עשרים ושבע שנים. בניו ביה"ס מעידים על כך. המראה החיצוני של המבנים נטול כל ייחוד אסתטי ומשקף את הארכיטקטורה של בתיה הספר שנבנו בזמננו. ביה"ס מוקף בגדרות גבירות וברשות מוצבים שומרי אבטחה. רחבה ביה"ס מרווחת ארגונלית, מלבד שטחים מזעריים שהוקזו לגינון ומקשטים את הרחבה. כמו כן ניצבים ברחבה מספר ספסלי ישיבה. על קיר בחזית ביה"ס נמצא ציור קיר גדול, פרי עבודתו של המורה לאמנות של ביה"ס. בכניסה לבניין המרכזי קיימת פינה נאה ומקושתת בעציים, קישוטי קיר וכרזות המתחנפים בהתאם לנושאים המועלים: עונות השנה, חגים ומועדים או כל נושא אקטואלי אחר. בימים אלה, לדוגמא, מוקדשת הפינה לתהליכי השלום.

הבניין המרכזי הוא בן שתי קומות, בהן שכנות רוב כיתות ביה"ס. בקומת הראשונה של

הבניין הזה שוכן גם חדר המורים, הומה וצפוף בדרך כלל. בצדו של חדר המורים המרכזי ישנו חדר קטן — למורים המעשנים, והשנה נוספת לחדר למפגשי מורים ותמלידים, תוספת המקרה ורק במעט על הלחץ הקיים בחדר המורים המרכזי. בкомה זו נמצאים גם משרדי ביה"ס: חדר המנהלית, חדר הממונה על חטיבת הבניינים (חדר המנהל). בסמוך לחדר המורים ממוקמים גם חדרי הייעוץ והמנהל הפדגוגית. בקומת זו תלוי גם לוח מודעות גדול הכלול הודעה לתלמידים הקשורות לפעילויות של ביה"ס הקהילתי ולפעילותם של מועצת תלמידי ביה"ס. כמו כן, כולל לו זה תמונות המשקפות את הפעילויות של גופים אלה.

הפרוזדור המרכזי, רעשני וצפוף למדי ובഫסקות הגדרות נוצרים 'פקקים' לפני הכניסה לחדר המורים. קירות המסדרונות בבייה"ס מושטים בעבודות אמנות — ציורי ופרודוקצייה. בכיתות, החל מהשנה, הקישוט מרוכז בלוח על קיר אחד מקירות היכתה. הלוח מחולק למדורכים עפ"י נושאים כגון: אקטואליה, חגים, איכות הסביבה וחומר לימודי. שינוי זה גועד לארגן את הקישוט הכתתי.

באחד ממקלטי הבניין המרכזי ממוקם 'בית תלמיד', הכולל ארבעה אולמות גדולים ושני חדרים קטנים. אחד מן החדרים הקטנים משמש כפטרה. בית — גם טלויזיה, וידיאו, משאקים, חומרים לעבודות יד פשוטות, עיתונים, מחשבים, שולחנות, כסאות ותמונה רפרודוקציה מקשות את הקירות. בית התלמיד מקל מעט על הציפיות הקיימת במסדרונאות בהפסקות באיזור המסדרונות ורחבה ביה"ס. כמו כן אפשר מפגש בין תלמידים בשעות הפנאי ובחפסקות.

מלבד הבניין המרכזי יש ביה"ס עוד שלושה בניינים: מצד אחד של הבניין המרכזי — בניין הספרייה. הספריה נמצאת בקומתו העליונה של הבניין. מלבד זאת יש בו כיתות לימוד: כיתות עלבים, כיתות מקצועיות בנושא פיסיקה, מתמטיקה ואלקטרוניקה וכן כיתות לימוד לחולמידי י"ב.

מצידו השני של הבניין המרכזי קיימים שני בניינים נוספים. האחד שייך לאגף הטכנולוגי הכולל את המקצועות הבאים: מכנית, אלקטרוניקה, חשמל, אדריכלות, בניה וניהול. לפני שנים נחנך בניין חדש ביה"ס. הוא נוסע למקצועות המדעים: פיסיקה, כימיה, ביולוגיה ומחשבים. בניין זה כולל מעבדות ניסויי למקצועות אלה. בחלקו התיכון של הבניין נבנה אודיטוריום המכאלס כמתדים איש. מבנה זו נועד לשיעורים, למפגשים ולאירועים שככתיים, כמו כן למפגשים בין הורים ולילדים.

בסמוך לבניין הספרייה ממוקם אולם ספורט, שלמרות השיפוצים שנערכו בו לאחרונה מראהו עדין מושן. שני מגרשי ספורט ואיצטדיוןים ביה"ס, הגודל שביניהם משמש בין היתר למסדרונים בית ספריים.

עפ"י התרשומות, התנאים המבנאים ביה"ס אינם נוחים וטעונים שיפור. אמנם, בשנתיים האחרונות חל שיפור ברמת התחזקה, והואקו בו תקציבים לשיפור והוא אכן שינה את פניו, אולם עניין זה עוד טעון שיפור.

כאמור, ביה"ס, הקאים כבר קרוב לשולשים שנה, נבנה ויועד למספר תלמידים קטן בהרבה מהעכשווי, אבל בגלל הגיור הטבעי באוכלוסיית העיר הוא קלט מספר רב יותר של

תלמידים. כיוון שכן, ביה"ס סובל מצפיפות אוכלוסין המורוגשת בכיתות, במסדרונות, בחדר המורים ובמועדן ריכוז ופעילות כמו: רחבה ביה"ס, בית התלמיד וכו'.

תנורי הגז בכיתות מהווים אמצעי חימום מספק באופן סביר. אולם בקץ פועלם מגנים רק בחדר המורים ובמשדרים והלמידה בכיתות החמות מאד קשה.

כמו כן קיימת בעיה קשה באשר לתחזוקת חדרי השירותים. לפני כהנה נערכם בהם שיפוץ מكيف של מקררי השחתות שהזרו על עצם. לאחר כשלונו של צוות ביה"ס להתרודר עם הבעייה, הוחלט לסגור את חדרי השירותים במנועלים והשימוש בהם מתאפשר רק ע"י בקשת מפתח ממורה תורן הנמצא במסדרון. רבים מהתלמידים מאד ממרומים על סידור זה.

נושא נוסף הגורם להתרומות רבבה בקרב התלמידים: הגבלה גדרות ביה"ס ונעלמת שעשו. אמצעי סגירה אלה לא נעשו רק מטעמים בטחוניים. צוות ביה"ס החליט לאסור את היציאה מהחדר בהפסקות ובשיעורים פנויים מטעמים חינוכיים, בשל קיומה של בעית שוטטות מחוץ לחצר ביה"ס.

מקומות המפגש החברתיים בהפסקות מתר齊ים ברחבה ביה"ס. חלק ניכר מהתלמידים יושבים על הספסלים, על הריצה, על המדרגות או על החומות הנמוכות המקיפות את הרחבה. ברוחבה מתקיים גם חלק מהפעילויות של שעת פעילות, כמו: ריקודי עם וטקסים יום השואה ויום הזיכרון, שהם טקסים גדולים ומרוביים ביה"ס. כמו כן מתקיים מפגשים בלתי אמצעיים בין תלמידים בהפסקות ובשיעוריהם הפנויים בבית התלמיד.

איצטדיון ביה"ס משמש למפגשים ביתי-ספריים מאורגנים ולמסדרים הנערכים לכל ביה"ס.

ג. נHALIM ונווהגים

חלבושת אחורית — בבי"ס נהוגה חלבושת אחורית. בעיקרה מבוססת החלבושת על צבעי הכתול: חולצות, סודרים ומכנסי ג'ינס, והתלמידים יכולים לבחור בין מספר אפשרויות של דגמים. במתכונת זו יש כדי להבטיח שיתקיים סטנדרט מינימלי של לבוש, המחייב את כל התלמידים וייחד עם זאת לאפשר ביטוי אישי מסוים של כל תלמיד.

יש ביה"ס מספרلوحות מודעות המשמשים את התלמידים ואת המורים.لوحות המודעות, הפזורים במסדרונות ובנקודות אסטרטגיות אחרות ביה"ס, מיועדים בעיקר לציבור התלמידים. עליהם מודעות של מועצת התלמידים, הוועדות והחווגים השונים של בי"ס הקהילתי ושל תננות הנעור המקומיות. גם בחדר המוריםلوحות מודעות שונות. חלקם משמשים לתוכנים קבועים כמו: מערכת השעות הבית-ספריה, חזורי מנכ"ל משרד החינוך וכו'.لوحות מודעות אחרים משמשים למידע מתחלף: לעידכו המורים על הפעולות הבית-ספרית השוטפת כמו: מועדי MISDRIM,ימי ספורט, טכסים,טיולים, ביקורים בתיאטרון וכו'. מלבד זאת יש בחדר המורים תא אישי לכל מורה המשמש לקבלת דורא פרמי.

השנה נוספת גם תאים אישיים למרכז השיכבה: אלונונודו בעיקר לשמש את ציבור

המורים לשילוח הערות המתייחסות לתפקידים חריגים בכיתה כמו: איחורים, חיסורים, אי-הכנת שיעורי בית והפרעות משמעות. כל מורה בבי"ס מזיד בפקודת המשוכפלות וערכות במבנה של טופס, המזכיר את המורה לכתיבת מינימלית. צוות בי"ס החליט שככל מורה שימלא טופס זה יכנסו אותו לתאואר של מרכז השיכבה, זה יקרה בכל יום את כל הפקודות שהגיעו לתאו ואחר כך ימיין למוגנים השונים, ולאחר מכן בטיפול ההולם. אכן זה נקבע כדי שמרכזי השכבות יהיו מעודכנים ומעורבים בחרגיות התנהגויות השוטפות בשיכבתם. בעיתיות חזרות ונשנית ו/או חריגות התנהגות קיצונית ייחיבו גם את החערבותו של מרכז השיכבה בטיפול. לעיתים פתקות אלה משמשות את המורים גם למשובים חיוביים על התנהגות התלמידים.

'דף החינוך' – הוא אמצעי תקשורת ייחודי לביה"ס הנהוג כבר מספר רב של שנים. כל תלמיד מצויד בדף מודפס של שעות המערכת החדשית. בסוף של שיעור כל מורה מחויב בחתימה על הדף במשבצת המיוועדת לשיעור שלו. במשבצת ניתן להוסיפה גם הערת תיפוקוד. בתום החודש, כל מחנך אוסף את דפי החינוך לביקורת והוא יכול לעקוב אחר מספר HISורים, איחורים ו/או הערות מיוחדות שניתנו לתלמיד במהלך כל החודש. יצוין כי התלמידים מקפידים מאוד על מלאוי דף החינוך והוא משתמש ככל אמין לשיקוף התיפוקוד של כל תלמיד.

כל יחידה מבנית ואריגונית בבי"ס מצויה טלפונים, כך מושדי המזכירות והגהלה, הספרייה, המחסן וכו'.

בשנים האחרונות, בראשית שנת הלימודים מופץ למורים עלון הנקרא 'ידיעון למורה'. חוברת זו מעדכנת אינפורמציות הנוגעת לסדרי עבודה בבי"ס. יש בה רשימה של בעלי תפקידים בבי"ס, רשות הארכאים והפעליות השנתיות,nelly תיפוקוד הקשורות לחומריו של מורים, مليי מקום,nelly מבחנים, שימוש בעוזר למידה,nelly היעדרויות, HISורים ועוד.

בשנתים האחרונים מוציא בי"ס עلونי מידע לתלמידים ולהורים. עלון זה מספק מידע אודוט ארכאים מיוחדים, פעילות חברתית בבית ספריות, פרויקטים חדשים בתחום הלימודי החברתי והחינוכי שתלמידי ומורי בי"ס נוטלים בהם חלק. כמו כן, העלון מעלה על נס את שמות הזוכים בהישגים יוצאי דופן בתחום ארציות בתחום הספרטיבי, החברתי והלימודי. עלון זה יוצא מספר פעמים בשנה הלימודים.

עלון נוסף יוצא בבי"ס כמה פעמים בשנה והוא בעיקר פרי עטם של התלמידים. אלה מעלים בכתב מחוויותיהם הקשורות להוויה בבי"ס וגם מחוץ לו. עלון זה גם מאפשר העברת מידע הנוגע לחיים בבי"ס.

אמצעי תקשורת נוסף מתקיים בכל יום בבי"ס: בזמן הפסקה הארכאה התלמידים מפעילים 'רדיו תלמידים'. רדיו זה מספק מוסיקה בהתאם לבקשות התלמידים ובין שיר לשיר משודרים גם דש"ס של תלמידים לחבריהם וນמרות גם הודעות הקשורות לחני' ביה"ס ולפעליות של החינוך המשלים.

השנה הוציאה צוות ביה"ס חוברת בשם "תן כבוד לוזלת" – כסמלו של ביה"ס. חוברת זו מכילה מידע מكيف ומסכם אודוט הפעליות החינוכית והלימודית של ביה"ס. דברי הקדמה

בחברת נוגעים ל"אני מאמין" החינוכי-הילודרי של ביה"ס. אחריו מוקדש פרק לchinuk החברתי ביה"ס ובו דברי הסבר על הרצינול של החינוך החברתי ביה"ס ואחר לכך יש פירוט של העשה בתחום החברתי בכלל שיכבת גיל ביה"ס. בחברות נכתבות גם על פעילות ביה"ס הקהילתית, פרויקט המוחיבות האישית, בית התרבות לתלמיד, על התחום הפדגוגי, היישgi התלמידים בבחינות הבגרות ועל המגמות הטכנולוגיות. בסוף החברות הוקצת פרק לוחנויות העתידיות של צוות ביה"ס בתחום הפדגוגי והחברתי ובתחום ההשכעות הכספיות העתידיות. חברה זו משמשת את ביה"ס כ'cartis ביקור' שלו לכל גורם חיוני.

ד. שלמה גולדמן, מנהלו הנוכחי של ביה"ס, גישתו ותפישתו

אברהם אורן ז"ל היה מייסר ביה"ס המקיף ומנהלו במשך עשרים וחמש שנים. הוא הגיע למגדל-העמק כבחור צעיר מאד, שכבר התנסה בניהול ב"יס והוא רך בן שלושים! אורן היה אחד משמונה המנהלים היהודיים בארץ שקיבלו על עצמן לנוהל ביה"ס מקיף בעיררת פיתוח. ביה"ס בניהולו של אורן זכה להכרה רבה בחוגי חינוך אקדמיים בארץ בעיקר בשל תכניתו החינוכית-חברתית הייחודית. בשנת 1978 זכה ביה"ס בפרס חינוך ארצי מטעם משרד החינוך. בשנת 1990 זכה ביה"ס בפרס חינוך מטעם רשות אופט על קידום ופיתוח נושא האנגלית.

לאחר עשרים וחמש שנים נכנס לעליים גדולים אלה שלמה גולדמן. מאז מותו של אורן ז"ל הוא משמש מנהל ביה"ס. שלמה היה שותף להנחת המדיניות החינוכית שאוזן ז"ל הנחיל לביה"ס במשך עשרים וחמש שנים. במהלך השנים הוא עמד מקורב על תהליכי החינוך ביה"ס, שהיו תוצר של התנסות, ניתוח האירועים והפקת לקחים. ביום הוא רואה עצמו זכות גדולה להמשיך לנוהל את ביה"ס בדרךו החינוכית של אורן.

שלמה התקבל לביה"ס בשנת 1968 כמורה לעברית ולהיסטוריה. במשך עשר שנים תיפקד ביה"ס גם כמחנך וכרכז משמעת. כמו כן, במשך ארבע שנים היה מרכזו שכיבבה. בשנים 1986–1988 היה סגן מנהל ביה"ס ובשנתיים 1988–1992 היה מנהל חטיבת הבניינים.

בשנת 1992 היה מלא מקום המנהל הכללי ומשנת 1993 הוא מתפקידו מנהל כללי. לדעתו, האותות של ביה"ס מתייחדים בגישות הבאות: ראשית, התלמיד עומד במרכזו התייחסות ביה"ס. מכאן התייחסות האישית והבליטו פורמלית לכל תלמיד ותלמיד. הדבר בא לידי ביטוי בחדר המורים הפתוח ובחדר המנהל הפתוח גם הוא לכל תלמיד. ביה"ס מעמיד את החינוך החברתי במרכז העשרה הבית-ספרית וככך הוא ממשיך את הפרויקטם החינוכיים שאורן הנהיל לביה"ס, כוגן המחויבות האישית ושעה הפעילות.

בתחום הלימודי נוהגת הגישה של קידום מksamלים תלמידים להשגת בחינות בגרות, גם מרמות ג' ויד', כדי שיווכלו להשיג מספר נקודות לבגרות. כמובן, הלמידה של המקצועות העיוניים לmgrות איננה מותנית בהגשת כל בוחנות הבגרות בכל המקצועות. גישה זו פותחת אפשרות לתלמידים החלשים להשיג מספר כלשהו של נקודות לבגרות ולהשלים את הבדיקות האחרות במועד מאוחר יותר. התייחסות אל התלמידים היא על בסיס חברתי ולא

ע"פ שיווכם למגמה או לדרמה. אין נתק בין 'הברותיים' ל'לא בברותיים', אלה גם אלה נוטלים חלק בכל פעילויות בה"ס. תורמים לכך האווירה החומרת והאוון הקשחת של צוותה ביה"ס לכל תלמיד.

מטרתו של התהיליך החינוכי בבייה"ס היא להעניק לתלמידים ערכי מוסר אוניברסליים ללא מרכאות: ערכים לאומיים, אהבת ארץ-ישראל באמצעות הראש והרגלים, נטיית עצים, גאות השתיכיות לעיר מגודל-העמק, מעורבות בקהילה, סובלנות והבנת השונה. כל זאת, תוך שותפות אמיתית בין המורים לתלמידים. במקביל למעורך החינוכי-ערכי המתופח ביה"ס, קיימים מערך מסויל של קידום הישגים לומדים באמצעות העלה ורמת המורים, גיון בבחירות מקצועות הלימוד תוך ניסיון לחתת תשובות לתלמידים ובין ככל האפשר במוגמות ובمسلسلים השונים ותוך בדיקת הטعون תיקן או שינוי ומיושן הצורך הזה.

לדעתי שלמה, הרבה מתלמידיו בכל שנה עובדוו בבייה"ס מגלמים את הדגם של "בוגר אידיאלי": עצמאי בחינוי, אדם עובד שאינו נתמך מkopft הצבור. ה"בוגר האידיאלי" הוא גם עצמאי בחשיבותו, בתחום הלימודי הוא יודע להתחזק עם חומר באופן עצמאי ולעשות את ההיקושים הנכונים בזכות מה שלמד ביה"ס. בחינוי האישיים בוגר כזה הוא בעל משפחה ואינו מושפע מהלכני רוח פופולריים, בעל ערכים לאומיים מותנים, מוכן להתנדב, אינו מהסס להושיט עזרה ונחוש בדעתו למש עצמו, אוהב אתגרים, לא חושש מבעיות.

דרך המימוש — האמצעים בהם ממשבב ביה"ס את האני מאמין שלו

A. בתחום הלימוד

ביה"ס מנשה לחתת תשובה למגנון הרצכים הלימודים של התלמידים ברמות השונות בחטיבת הביניים קיימות הקבוצות למדוזית במקצועות: עברית, חשבון ואנגלית. בחטיבת העלינה שני מסלולי למידה מרכזיים: הח桐ם העיוני והתחום המקצועני. מספר מגמות למידה קיימות במסלולים אלה: מגמת בוגרות, מגמת מסמ"ת המשלבת לימודי עיוניים לבוגרות בתוספת לימוד מקצוע, ומגמת מסמ"מ — למתעניים לגשת לבוגרות בכל מקצועות הלימוד. כמו כן קיימת מסמ"ר, שתלמידיה משתפקים בלימוד מקצוע ובקבלת תעודת גמר של ביה"ס.

בתחום הטכנולוגיות מגמות חמאל, מינהל, אופנה, מכונות ואדריכלות בארכיטktורה. רמות.

בתחום העיוני קיימים מגון רחב של מקצועות מוגברים ברמת חמש יחידות כמו: אנגלית, מתמטיקה, פיזיקה, כימיה, ביולוגיה, מדעי החברה, ספרות, גיאוגרפיה, היסטוריה, ערבית וצורתית. מגמה חדשה מתוכננת להיפתח בשנה הבאה בתחום האמנות והיא — עיצוב גרافي. כמו כן יש כוונה לפתח מקצועות בחירה נוספים כמו: אמנות, דרמה, תקשורת ומוסיקה.

בכל שיכבת גיל בחטיבת העלינה יש שמונה כיתות, שמתוכן חמיש מיעודות לבוגרות. המוגמות הטכנולוגיות-מדועיות מתפתחות ביה"ס בקצב מואץ. יש דרישת גוברת והולכת

בישוב לכוח אדם טכנולוגי-מדעי ובקרוב עובדי בה"ס ותלמידיו קיימת מודעות גוברת לגבי הצורך בלימודים אלה. רבים מבוגרי בה"ס כבר השתלבו במפעלי התעשייה באיזור, חלקם אף ממשיך בלימודים גבוהים. מתוך 718 תלמידים בחטיבת העלינה לומדים 455 בתיכון הטכנולוגי. בשנה האחרון בה"ס נערכ להחלה הרפורמה בחינוך הטכנולוגי בכל המגמות, אך עדין אין שביעות רצון מההצעיות באמצעות ובעזרו לימוד. יש חוסר בולט בתחום המחשבים – יש מחשב אחד לשולשים תלמידים. כמו כן חסר ציוד נסף הדורש להאחל הרפורמה. רוב המורים הטכנולוגיים משתלמים אחת לשבעו במסגרת הטכניכון ובסיוע הסוכנות היהודית. חלק ניכר מהמורים המקצועיים הם בעלי תארים אקדמיים גבוהים ובעלי ניסין רב בהוראה ובתහisha.

מתוך רצון להעшир את היצע הבחירה של מקצועות הלמידה ולהיענות לצרכי הזמן, ניכרת חנופה פיתוח טכנולוגי בביה"ס: נקבעו מחשבים חדשים וכל מערך הלמידה מתאים עצמו לעידן המודרני.

פרויקטים לימודים מיוחדים המתקייםים בביה"ס

השנה, החל בה"ס להנaging בחטיבת העלינה כיתות מקצועיות. ה坚持以 מקצועות מבוטלות את כוונות האם. הכוונה שעומדת מאחוריו רעיון זה היא להפוך את החדר המקצועני, למרכו'ם למדיה, הפול אל את כל אמצעי העזר הרלוונטיים לאוטו מקצועם: מפות, מחשבים, ספרים וכו'.

ביה"ס הקם מרכז למדיה בבית התלמיד. במרכז הלמידה לומדים תלמידים מתקשים בעוזרת שתי מורות לחינוך מיוחד, מורה לאמנויות, מתנדבת וגם סטודנטים של פר"ח. בחטיבת הבנינים יש פיתוח של החינוך הטכנולוגי והמדעי באמצעות אנשי הטכניכון: המחלקה לכוח אדם טכנולוגי עוסקת בהכשרה מורים עולים מרוסיה למקצועות הטכנולוגיים, והם מלמדים בביה"ס בעוזרת ערכות מדעיות של הטכניכון. מתקיים מעקב צמוד אחר התפתחות הפרויקט, באמצעות איש קשר בין הטכניכון לבין הספר שמתאים בין הגורמים השונים.

המרכז הפגנוגית של בה"ס מונתה אחראית לקידום נושא המצוינות בביה"ס. שלוש פעמים בשבועו בשבועות אחדות "צ מתקיים פרויקט מצוינות לתלמידים ברמות א' המעוניינם בלמידה תיגבור והעשרה במקצועות מתמטיקה, פיסיקה ומחשבים. תלמידים אלה לומדים בעוזרת סטודנטים מהטכניכון.

פרויקט אנגלית של האוניברסיטה הפתוחה. במהלך השנה האחרון מתקיים קשר עם האוניברסיטה הפתוחה בנושא האנגלית. באמצעות פרויקט זה ניתןקדם את רמת הידענות של התלמידים מן החטיבת העלינה הלומדים אנגלית ברמה ב'. אלה מתקדמים ללימודים לבגרות ברמה של שלוש וארבע יחידות. החל מהשנה פרויקט זה מתבצע גם בחטיבת הבנינים.

פרויקט חדש, שהוחל בו לפני שנה באמצעות הטכניכון, הסוכנות היהודית ומחלקה הטיפוח של משרד החינוך הוא קידום תלמידי מסמ"ר ומסמ"מ ברמות ג' ו-ד' והagation

למספר בחינות בגרות כדי שיבورو נקודות זכות. פרויקט זה מיועד לתלמידים עם מוטיבציה גבוהה יותר מה ממוצע. מטרת הפרויקט להגדיל את מספר התלמידים הנגישים לבחינות הבגרות. הטכניון מסייע בעיקר במימון שיעורי עוז לתלמידים, הנחה והשתלמותם למורים.

בשיכבת כיתות י', בשיתוף עם משרד החינוך, נפתחה כיתה מב"ר טכנולוגית. בכיתה זו מושבים תלמידים אשר אוכבבו בתחום-משגים והם מקבלים תיגבור לימודי אינטנסיבי מתקן מטרה להביאם לתשודת בוגרות מלאה. כיתה המב"ר בכיה י' היא כיתה טכנולוגית. המאפיינןות המוגברים של כל תלמידי המגמה הם מתקן מגוון הקיימות בכיה י'. בחטיבת הביניים, בשיכבת ח', נפתחה כיתה מדעית לקידום המצוינות וזה מתקבל תיגבור במתמטיקה, פיזיקה, ארכיאולוגיה, לימודיו א' ועורך.

המאיצים לימוש ה"אניאמין" של בכיה י' בתחום החינוך החברתי-ערבי המהלך ממשיק בדרךו של אורן זיל ומקיים שיעורי חינוך שככתיים אחת לשבוע. על-ידי כך הוא שומר על קשר אישי וצוף בין תלמידים. בפורום זה מועלות בעיות שיש לבנין ומתקינה במה פותחה להידבות בנושאים פוליטיים ואחרים תוך שמירה על פלורליzm בדעתו. באמצעות שיעורים אלה לומדים התלמידים להאזין זה לזה ולנהל דיבונים סוערים אך מסודרים.

צוה בכיה י' מטעם המשותפות לכל החברה הישראלית: מניעת אלימות, שמירה על ציוד בכיה י', חזות נאה של בכיה י', שמירה הנקיון וטיפוח הقيונות. לכל חום מוקדשת תכנית החינוכית-ערבית מיוחדת מיחודה והוא מיושמת בכיתות משך השנה. כל שכבת גיל מתחמכת בנושא מרכזי, אשר הנהלת בכיה י' מחליטה עליו בשיתוף עם נציגי מינהל חברה ונוצר במשרד החינוך והתרבות. מרכז השכבות ומרכז החינוך החברתי מנצחים על המלאכה.

להלן פירוט הנושאים החינוכיים-חברתיים המתופלים בכל שכבת גיל:
שכבת כיתות ז' מתרכזות בפרט ובהתאםו למסגרת. לפני תחילת הלימודים עוברת השכבה מכינית שלוב בכיה י'. נלמד הנושא המרכזי הארצי לאורה שנה (זה שנבחר ע"י משרד החינוך). השכבה עוסקת בנושא "רעות", "בר מצווה", ומתיחסת לחגי ומועדיו ישראלי. שכבות ז' ו-ח' זוכות גם לשיעורי ייעוץ הניתנים ע"י הוועצת בנושא "אני בחברה" — היחיד מול הרבים, קבלת דעתו,管理ו, מנהיגות, הצורך לחת ועורך.

בשיכבת כיתות ח' ממשיכים לפתח את נושא הפרט וגיבוש הקבוצה ועסקים בנושאים נוספים כמו: חינוך מיני והתבגרות, צריכה וכונה של תקשורת ומניעת אלימות.

המאפיין את שכבת כיתות ט' הוא שהדרישות הלימודיות בשנה זו עלות ומתנהלים גישושים ראשוניים באשר לבחירת מגמת הלימוד. עם זאת, זו שנה בה התלמידים לוקחים חלק בפרויקט מהויבת אישית הקשור לשירות להילאה. בשנה זו התלמידים מתפקדים גם כבוגרים במועצת התלמידים ובתנוועות הנוער כמדריכים. בשיעורי החינוך מטפלים בנושא קבלת החלטות כהכנה לבחירת מקצוע ונוסף גם נושא השל"ח. בשיכבת ט' עוסקים

בזמן מוגן בפרט ובצרכיו, לצד התמודדות עם דרישות הקבוצה והעזרה לזרמתם. בשיכבת כיתות י"א עוסקים בנושא: יחס רעות וחברות בגל התרבות, מניעת השימוש בסמים ואלכוהול, אקטואליה, העמקת נושא השל"ח ובדיקה עצמית בתחום בחירות המჸזעות.

בשיכבת י"א-י"ב מטפלים בנושא הקשר אל הלاءם, אל המדינה, לחברה היישראלית, והות יהודית, צה"ל וסובלנות. בשנים אלה מתחפפים התלמידים בסמינרים ציוניים ובໂפרויקטים ותוכניות יהודים של מינהל גבוח לנוער במשרד החינוך והתרבות.

בשיכבת כיתות י"א מושם הדגש על נושא השואה. שיור של התהילך בהשתפות שטי משלחות מתלמידי בית"ס לפולין — בMSGRT הארץ-ישראלית. בשנה זו מטפלים גם בנושא החינוך המני וחינוך לחיה משפחה כהמשן טבעי לנושא שהוחל בשיכבת ח', כמו כן מטפלים בנושא המוכנות לצה"ל.

בשיכבת כיתות י"ב ממשיכים לעסוק בנושא הגיוס לצה"ל, הכולל יום חילופת חינוך בבסיס אימונים, אירוגון 'פאנל' עם בוגרי בית"ס שהם קצינים לצה"ל ופגישות הורים עם קב"ן. בנוסף לכך, בשנה זו עוסקים התלמידים באיסוף כספים למימון ספר המחזור ומסיבת הסיום. מתלמידי בית"ס, מוריו ואשר חובבי המקום נגבה תשלום בעבור כרטיסי כניסה לאירוע הסיום המאורגן ע"י תלמידי בית"ס. האירוע נקרא: "שירוגונים" והוא תחרות זמר שנחיתה המבוססת על טהורת היכשורים של תלמידי בית"ס בתחום הלהנה, כתיבת השירים, העמדות וביצועם. אירוע יפה זה זוכה לתשבחות רבות על רמתו האמנויותית.

הנושא השני נלמד בכל שיכבה ברמה המותאמת לשיכבת הגיל ובסתופו של דבר מהקיים פעלות שיא' של כלל בית"ס, מרכז למידה ביה-ספר, תערוכה וכו'.

טיולים שניתיים: בית"ס שם دمشץ על נושא הטויולים, כדי להנחיל לתלמידיו את אהבת הארץ. כל שיכבה יוצאת למסע של שלושה עד ארבעה ימים בהתאם לרצונם חינוכי-ערבי המנחה את מתכנני הטויולים. תיכון הטיל מחבצע ע"י מורי השל"ח, מפקח של"ח והנהלת בית"ס. הטילים מתחבסים על לינה בשטח, בישול עצמי ותנאי שדה אמיטיים (תוך חיסכון כספי רב להורים).

סל התרבות: מערך החציגות וההופעות נקנה בשיתוף עם מחלקת החינוך של העיר, רכז החינוך החברתי והנהלת בית"ס ומתחבս על הנושאים הלימודים והחברתיים של השכבות. הנצחח בוגרי בית"ס שנפלו במערכות ישראל: ההנצחה אינה מתחבطة ורק ביום הזיכרון הכללי לנופלים במערכות ישראל, אלא באה לידי ביטוי במהלך כל השנה. כל בוגר שנפל מונצח באופן אישי ובדרך המתאימה ביותר לאישיותו. כך למשל: בוגר שהיה מצטיין בספורט מונצח באמצעות יומם ספורט. בוגר אחר מונצח באמצעות חידון בידיעת ארץ-ישראל — נושא שהוא קרוב ליבו. לזכרו שלلوحם קרבי אחר מתקיים ערבית גבורה, ועוד. באירועים אלה, נוסף למשפחות השכלהות ולתלמידי בית"ס, לוחמים חלק גם בוגרי בית"ס. ביום הזיכרון לחלי צה"ל מתקיים בבית"ס טקס מרובי גדול ומרשים, בעל צbijון של מפגש מחוזור, שכן רבים מבוגרי בית"ס באים לטקס כדי להתייחד עם הנופלים.

באחריותו של בית"ס מספר טקסי ישובים לציון ארבעים לאותם ימים: יום הזיכרון לשואה ולגבורה ביישוב ועל ארמת פולין וכן טקס يوم הזיכרון לחלי צה"ל.

מועצת התלמידים : מן הראוי לציין לשבח גוף פועל ודינامي זה, העובד בהנחיית מרכזות החברתי. בין פעולותיו : טיפול ביה"ס, הוצאה לאור בה"ס, רדיו תלמידים, הפעלת הפסקה פעילה נימי שישי על כל מגוון החוגים שלה (ריקודי עם, סרט, סדנא ליפוי, פרחים, רדיו תלמידים) ועוד.

ביה"ס כביה"ס קהילתי – ההגלה וההורדים

בבית הספר הקהילתי החל בפועלתו לפני שלוש שנים. זה אידగון הבני מיטוזו על בסיס התנדבות של הורים, תלמידים, מורים ומוסדות הקהילה. אירוגן ביה"ס הקהילתי פועל להידוק הקשר בין כל הגורמים ולהעשרה תרבותית והפנאי של הילדים והמבוגרים. לביה"ס יש עדת קישוט, שהביאה לחזות מריהיבה של פרודורי ביה"ס : נצבעו קירות, הובקו שטיחים, נתלו אדניות ותמונה.

לביה"ס יש גם ועדת ארועים, שאירוגנה השנה את האירועים הבאים : יום ספורט בעיר ויום שדאות בעיר, שני ארועים שהתקיימו בחופשת סוכות ; יום השוטר ביה"ס, יום שכולו פעילותם הקשורות בהיכרות כל ענפי המשטרה והמשמר האזרחי. יום של התנסויות חוויתיות לתלמידים ; יום בריאות בשיתוף עם קופ"ח וቤת חולים "העמק". הופעלו מספר סדנאות ביום זה : תזונת המתבגר, טיפול באקנה, כשור גופני, תינכון משפחה ואידיות.

לביה"ס גם ועדת חוגים : רוכם מועברים בהתנדבות ע"י מתנדבי ביה"ס הקהילתי : 1) סדנא להורים ולילדים מתבגרים ; 2) תקשורת ויתונות ; 3) חוגי ספורט ; 4) תיאטרון קהילתי ; 5) חברות זמר ; 6) שיעורי עוז ; 7) וידיאו קהילתי. לשנת תשנ"ד חוכנו גם ערבי הריצאות, טויל משפחות, ערבי כשרונות צעירים והקמת ועדות נוספת ווסף.

כמו כן מתוכנן שיתוף פעולה עם היחידה לילמוד חוץ של אוניברסיטת חיפה לצורך יישום מעין "ביה"ס אוניברסיטאי". יפתחו חוגים שונים וביניהם סדנא לשיפור כושר הלמידה ולהקנת שיעורי בית.

מרכז ביה"ס הקהילתי והשותפים האחרים לעובדה מאר שבעי ורצון מפעילו של ביה"ס הקהילתי בתוך ביה"ס רוגוזין. לדבריהם רוב הילדים ש恰בו לעצם בשנה זו הושגנו. פרויקט המחויבות האישית : ייעודו של פרויקט זה הוא להנץ את התלמידים למעורבות בקהילה ועורה להזלה. את הפרויקט החל להפעיל אורן ז'ל' בשנת 1982 והוא נקרא במוינו : "עף" (יעדים לעיריות הפיתוח). כל תלמידי ביה"ס תרמו שעתיים במשך שבע שנים שונות בקהילה כחלק ממערכת הלימודים ביה"ס. בשנת תשנ"ד פרויקט זה פועל בשיכבת כיתות ט' וגם כיום הפעולות נמצאת כשבתיים והוא חלק ממערכת הלימודים.

מטרות הפרויקט : 1) כיוון הנוצר לאפקטי פעילות שיש בהם תרומה משמעותית לחברה ; 2) גמilitות חסדים במתגרה החינוך לערכיהם וכחוטפת לחינוך לוזרים ; 3) מתן אפשרות לנוצר להנטנות במצב עשייה שונות תוך התמודדות עם הצלחות ועם כשלונות ; 4)>Create הרgestה ההשתיכות לקהילה ולמדינה – חינוך לאזרחות פעילה ; 5) פיתוח הקשר להנאה הנובעת מסיפוק מעצם הנtinyה, גם אם אינה מזכה את הठנדב בתרומה חומרית.

בתחילת השנה קיבלו התלמידים שבעה שיעורי חינוך, בהם הוכנו לפרויקט. אירוע הפтиיחה קדם לשיעורים אלה והוא בו מופע אודרולי ומפגש עם נציגי מקומות ההשמה. כל נציג דבר על דרישות המקום אותו הוא מייצג ואחר כך חולקו שאלונים. כל תלמיד קיבל דפי מידע על מקומות ההשמה ונדרש למלא את סדר העדפותיו לגבי מקומות התנדבות, ובהתאם לכך שוכזו התלמידים. תלמידי השיכבה פועלים בתחוםם רבים ומדוברים כמי: 1) חונכות בבייה"ס היסודי. התלמידים עוזרים לתלמידי כיתות א'-ב' המתשים בחומר הנלמד בכיתה, מסייעים בהכנות מסיבות ופעילותות בכיתות וכן במילוי משימות בית-ספריות; 2) חונכות בגני הילדים. סיוע לילדים בלמידה נשאים מסובכים ובעבודה בקבוצות, טיפולו הגן והחצר, עזרה בהכנות מסיבות ופעילותות; 3) בעוננות יום הפעילות היא בטישו לקידום הילדים הרכים בהפעלת הגוף, בהעשרה לשונית, ביצירת קשר באמצעות סיפורים, משחקים, תמנונות ושירים; 4) במעוצה למניעת תאונות הפעילות מתקימתacha'צ; כל קבוצת מתנדבים מקבלת הדרכה מסוימת מטעם המועצה למניעת תאונות ואחר כך יוצאים משתתפים למבצעים בתחנות דלק ובתחניונים: בדיקת אורות לדכבים, הדרכה לרכבי אופניים, הסברה להולכי גגל, איתור מיגעים ועוד; 5) בدور מתבצעת עזרה במין ובחלוקת דואר ובעבודות משרד; 6) בייה"ס 'אביב' הוא בי"ס לילדים חריגים בעלי פיגור. בעבודה אישית עם חניכים מלמדים פעולות פשוטות ויוםימיות, משחקים ומפעלים את הילדים בהדרכת עובדת סוציאלית ומדריכות שעובדות במקום; 7) במתנה"ס — עזרה בעבודות מינהל; 8) עולים קולטים עולים. תלמידים עולים דוברי רוסית פועלים בבתים של משפחות עולים בהדרכה להסתגלות והתאקלמות ביישוב; 9) חונכות לילדים חוליים. ביקור ותמיכה בילדים חולים המרתוקים לבתיהם. כמו כן ניתנת לחוליים עזרה בשיעורי בית; 10) סיוע ממשורי העירייה בהכנות חומר כתוב ובמשימות שונות; 11) עזרה בתחום בית"ס: א. בספריה — עטיפת ספרים, סידור ספרים ועוד; ב. במצורות: עזרה בכל חום שנדרש; ג. בבית התלמיד: הפעלת המקום ואחזקתו וכן הכנת ערכות עבודה ועשויות; ד. בשיתוף עם בייה"ס הקהילתי נפתחה מועדונית למשחקים והכנה שיעורי בית. 12) עזרה לקשישים הזוקקים לשיעור בכיתיהם; 13) השנה, מתוך רצון לתרום לנושא איכוח הסביבה, מופעלות סיירות לבדיקה מפגעים סביבתיים ביישוב. סיירות אלה פועלות בשיתוף עם המנהליה.

דעת המנהל על המורים, צוות בייה"ס וה הנהלה

רוב המורים משתפים פעולה בכל הקשור לפעילויות הכית-ספרית. לרובם מוכנות לשינויים וליזמות פדגוגיות. הרבה מהם מפתחים קשרים טובים עם התלמידים ומגלים מוכנות להשקייע, הרבה מעבר לשעות העבודה הפורמלית. שיתוף הפעולה מתבטאת בעיקר לצורך העבודה המקצועית ובצוותי המורים באותה שכבה שהיא מתקיימת בעבודת צוותיפה. לדעת המנהל, המהנים משתפים אותו פעולה בעבודתו. תכניות הלימודים מועברות למורים ממשרד החינוך, אולם בחلكי הבחירה שבחן

מתאפשר לכל מורה לקבוע את הדגשיו והעדפותיו. כמו כן, כל מורה קובע את דרכו הלמידה העומדים לרשותו להעברת החומר.

לדעת המנהל המורים מוד מעורבים בחינוך של התלמידים מעבר לשעות ההוראה — מה שמתבטא בעזרה בהפסכות ובשעות אחריו הצהרים.

מרכזי המקצועות אחראים ושותפים להחלטות באשר לתכני הלימוד ודרך הלמידה. המנהל רואה עצמו שותף לעשייה בתחום זה, ברמה של קבלת החלטות לגבי מסגרות הלמידה ושיטות ההוראה: הוראה מתואמת, הוראה הטרגונית, מערך הקבוצות וכו'. כל החלטות שב簟ן מעורב המנהל קשוות למסגרות הפלוגיות, אך אין לו תפקיד בקביעת תוכני ההוראה. בעניין זה שותפים להחלטות מרכזי המקצועות העובדים תחת פיקוחו של המפקח — והמפקח המ乞זעיב במסמ"ר.

לדעת המנהל, המורים מוד מחובים לעקרונות בייה"ס בתחום הפנימית וב下さいיה היומיומית. רבים מהם מפתחים תחושת שייכות ורגשות גאווה כלפי המקום כבר בשנות עובודתם הראשונות ב'רוגוזין'.

הנהלת בייה"ס נוטלת חלק בעיצוב מדיניותו. על הנהלה נימנים: מנהל בייה"ס, המרכזות הפלוגיות וסגנית המנהל, מרכז חטיבת הבניינים, מרכזו המקצועי הטכנולוגיים ומרכזי השכבות. בתחום הוראת המקצועות השונים, מרכזי המקצועיים הם האחראים והשותפים לקבלلات החלטות באשר לתכני הלימוד ודרך הלמידה.

רשות 'אורט', העירייה, משרד החינוך והתרבות ועוד ההוראות — כולם שותפים לעשייה בכיה"ס ולקביעת מדיניותו. מנהל בייה"ס רואה עצמו כמנוט בין כל הרשותות הללו. חשוב לו שיהיו שותפים והוא ממסד את היחסים איתם. לאחרונה גם גבורה תמכתה של העירייה בכיה"ס.

תכניות המנהל לקראת העתיד

התכניות מתחמקות בשני מישורים עיקריים:

א) במישור הפלוגני: קידוםם של המורים, שיפור יכולת ההוראה, יידכוון והרעשה והתאמתו לצרכי ההוראה העתידיים, נגישות התלמידים והמורים למאגרי מידע, וכדו'.

ב) שיפור מבנים ישנים בכיה"ס תוך שימוש בתלמידים והמורים בחורף ובקיין. 1) הספרייה: הפיכתה למרכז משאבים ממוחשב, טיפול הסדנא לאנגלית אליה, תוך השתלבות במערכת המידע הממוחשבת של מגול-העמק כולה. הביצוע כרוך בשינויים בניינים נרחבים. 2) הקמת סדנא למדע ולטכנולוגיה לחטיבת הבניינים, כדי לקדם את התחום הטכנולוגי בכיה"ס ולאפשר את התנסות התלמידים בטכנולוגיה כבר בחטיבת הבניינים. 3) חדרי מקצועיים בחטיבת העליונה: בפרויקט זה הוחל השנה ויש כוונה להמשיך ולצידם את חדרי המקצועי במיכשור ומצויד מתאים למתקונות הספציפיים, ולאחר מכן ב[Unit] החברות למרכז המידע הממוחשב של בייה"ס. 4) מגםת אمنות חדשה: להקים מוגה נוספת בתחום האמנות (יתכן, של עיצוב גראפי) ולצדיה כנדרש.

5) קפטريا : המיקום הנוכחי של הקפטريا במקלט ביה"ס (בכינסה לבית התלמיד) אינו טוב. המקום צפוף וודחן. יש מקום את הקפטريا במקום חדש. 6) החינוך הגוף : נושא זה נקבע בכית הספר כדי להשענות רוחפות: פיתוח אולם הספורט המיושן, הוספה חדר כושר ועמדות חדשות בוגרhc הדול בתחום הספורט השונים. 7) לכל אלה יש צורך בחזוק מערכת החשמל של ביה"ס — וב奇特יד גם למיוג'אויר בחדרים ובמעבדות.

מנהלו ביה"ס מבטא שכיעות רצון כליל מטיפול המערצת ומהתכניות לעתיד. תנופה ההשענות הכספיות בכיה"ס גורמת לשכיעות רצונו של המנהל ולאופטימיות באשר למימוש כל האפשרויות והתכניות.

בתחום הלימודי: מנהל ביה"ס מרוצה בעיקר מכך שהיעץ הבחירה של מקצועות הלימוד גדול. כמו כן מציין המנהל בטיפוק כי היחסים של תלמידי ביה"ס נמצאים בעלייה וכיוון הישגיהם בכיה"ס בבחינות הבגרות הם במקום הראשון מכל עירות הפיתוח בארץ. בשנת תשנ"ג למדו 163 תלמידים בשיכבת י"ב, מהם ניגשו לבחינות 85 תלמידים — 52% מכל תלמידי השיכבה ! 69 מתוך ה-85 זכאים לקבלת תעודה בוגרות ואלה מהווים 8.81%. ל-16 התלמידים הנתרים חסרות בינה או שתיים. מתוך 78 התלמידים, שלא ניגשו לבחינות, חלקם למדו במגמות המקצועיות, חלקם ניגשו למספר בחינות והיו ביניהם שזכו בין שלוש לחמש יחידות לימוד לבוגרות. מגמת ההשתתפות בבחינות הבוגרות נמצאת בKO עליה וכן אחוזי ההצלחה.

בתחום החברתי-חינוכי: מנהל ביה"ס שבע רצון מההתיחסות כלפיו כמרכז המערכת והיחסים הבלתי פורמליים הקיימים בין הוצאות לתלמידים. הוא מציין גם את ההשעעה המרובה בתחום החברתי-חינוכי בכיה"ס. שלמה גולדמן, מנהל ביה"ס, סבור שכગשמת כל היעדים שתואוו לעיל ביה"ס יכול לצעוד בביטחון אל מול אתגרי החינוך בשנים הקרובות.

5. ראיונות עם המורים

לצורך כתיבת חלק זה בעבודתי נפגשתי וראיני אחד עשר מורים המלמדים בכיה"ס. שלושה מבין המרואינים הם מורים ושםונה הן מורות. שניים מבין המרואינים מלמדים מקצועיות ריאלייטיים: מתמטיקה, פיסיקה. מורה טיפולית אחת. חמיש מורות מלמדות את המקצועות הומניסטיים, מורה אחת לאمنות, אחת לספורט, אחד — למכונות.

שניים מבין המורים הם בעלי ותק מועט ייחסי: שלוש עד ארבע שנים. שאר המורים מלמדים הרבה שנים בכיה"ס: עשרים שנים ו יותר. ארבע מורות מלמדות חפקיד של מרכזי שכבות בכיה"ס, אחת מהן מתפרקת מהשנה המרכזיות חטיבת הביניים. שלוש מורות הנזוכרות הן גם מרכזות מקצועי. אחת מן המורות מנהה במקצועות שלא בבתי הספר בצפון וכছזאת, היא גם שותפה לעיצוב תכניות הלימודים, בדיקתן ויישומן.

השקבת עולם חינוכית

הא托ס של ביה"ס והגשתו בעיני המורים

המורים עמדו על חשיבות תרומתם זו בתחום הלימודי והן בתחום הערכי. בתחום הלימודי הם ציינו את החשיבות בעידוד הסקרנות והרצון ללמידה, הקנייה כלים למידה והידע המקיים עצמו עצמו. המורים עמדו על חשיבות הטיפוח של תלמיד מעוררת ומעודckaן בנושאי למידה שונים. בתחום הערכי – המורים הציבו על החשיבות בפיתוח היכישורים האישיים של כל ילד ועל ניתובם החיוויי למען עצמו ולמען סביבתו.

כל המורים, לאו יוצאה מן הכלל, רואים את ייחודה של ביה"ס בעיקר בכך שהוא מעמיד את התלמיד במרכז העשרה הבית-ספרית. כל המערכת ערכוה לספק את הצרכים הכלולים של התלמיד. ייחודה של ביה"ס טמון בכך שהוא מנסה להביאו אל אחד מתלמידיו למצויי המקסימלי של כלל אישיותו, כשריו התפקידים, האינטלקטואליים, החברתיים והערכתיים. נובע מכך שמערכת ביה"ס מודישה מאוד את הצד החברתי והאישי של התלמידים, תוך הייענות לצרכים שלהם ובנויות מערך חברתי וחינוכי ייחודי. יתרה מהחשובה של ביה"ס בצריכים וברצון התלמידים מטפח את הרשות ההשתיכות של התלמיד לביה"ס ומפתח אצלו רגשות חיוביים כלפיו. אלה, בסופו של דבר, מעודדים גם למידה טובה יותר. כי

כשהתלמיד פניו מרגשות שליליים כלפי ביה"ס הוא אכן יותר להשגת הישגים.

ההתחשבות בצריכים האישיים וההתאמת המערכת אליהם מחייבת את ביה"ס בಗמישות ובMOVIBILITY מה마다 זהה, לדעת המורים, אחד המאפיינים הבולטים של ביה"ס. כל מורה ביה"ס מצופה להתאים ולהגשים עצמו לפרט השונה, שאינו מצליח לקבל את הדפוסים והנורמות של ביה"ס. לדעת המורים גישה זו מוכיחה עצמה לא רק בתחום החינוכי, כי אם גם בתחום הלימודי: ההישגים עולים כשהמערכת מצליחה לתת מענה ופתרון לצרכים האישיים הספרטטיביים של כל תלמיד באויראה של אימון ותמייכה. יש רצון לגלות את החיבור בכל תלמיד ולחזקו. העניין של צוות המורים בתלמידים אינו ממחזה בבדיקה הכתירים האינטלקטואליים. לביה"ס יש עניין לטפח את הסביבה הבסיסית של התלמיד ועל כן המערך החינוכי-חברתי ביה"ס מתענין בחיה הילד בקרב משפטו ובמסגרת חייו החברתית-הפורמלית והלא פורמלית. מכאן נובעת המעורבות של צוות ביה"ס בעידוד תנעות הנוער ביצירוף ובחווי העשרה יצירה הקיימים במסגרות שונות מחוץ לביה"ס.

לדברי המורים האתושים של ביה"ס, שהונח והושרש מאומנתו החינוכית של אורן זיל, מادر ברור וניכר. לא רק המהנכים עסוקים בחינוך החלמירות – יש מספר ניכר של מורים שעסוקים בכך כחלק אינטגרלי מעבודת ההוראה. ביסוד כל אלה עומדת השאיפה לחינוך לערכיים הומניים בסיסיים של כבוד והתחשבות בזולת, עזרה וערבותהurdit. אחד הדברים הבולטים ביה"ס הוא מדיניות "הדרת הפתחה" לכל תלמיד אצל כל בעל סמכות ביה"ס: חדר המורים פתוח לכל תלמיד (והשנה הוקצה חדר מיוחד גוסף), מפגשים באלה מادر שכחחים בכל הפסיקות. כמו כן חדר המנהל פתוח וביה"ס מצטיין ביחסים הבלתי פורמליים בין מורים לתלמידים.

לסייעם בינויים — יש לציין שהמרואיניים חזרויי אמונה בדבריהם וניכר בהם שהם רואים במעשייהם את הגשמה השkopוטיו של אורן ז"ל.

בוגר ביה"ס האידיאלי

לדעת המורים שראוינו חשוב ואפשר לטפח שוויניות ומצוינות. חלק מהמורים הדגישו יותר את הצורך בחינוך לשוויניות. לדעת אלה יש חשיבות ואתגר גדול יותר לעודד את מי שנחוננו האישים הבסיסיים פחותים מן הנורמה, בהשקרה שווה לכל. המורים הציבו על עצמם כעל טוכני החברה שדריכים להתמודד עם האתגר הזה.

גם בדברם על חינוך למצוינות מצאו המורים לנכון להדגיש וזאת רק למען ה'טובים' וה'חזקים' יותר אלא גם למען ה'חלשים' שייזנו מה衰ג' המצויינים. חינוך 'נכון' למצוינות, לדעתם, יש בו גם סובבנות, פתיחות לזרות ורצון לעוזר. משום כך חשוב לא להפריד בין המצוינים לאחרים. המשגרת צריכה להיות אינטגרטיבית, כדי שלא תיווצר אליטה מתנשאת. רצוי להעניק למצוינים מסגרות של העשרה, חוגנים וקורסים במטרת ביה"ס עצמו. לדעת המורים שראוינו בוגר ביה"ס האידיאלי הוא מי שרכש השכלה מינימאלית וככלים לחשיבה, ניתוח ולמידה עצמית. המורים הדגישו את החשיבות ביכולתו של הבוגר האידיאלי להיות מסורן, ספקן, לבודק דברים בדרך של ניסוי וטעיה, להעריך לנתח מצבים כמו גם חומר לימודי.

לבוגר האידיאלי הסקרן יש עניין להיות מעורר במעשה סביבו בכל המישורים: החברתיים, הפוליטיים והמדעיים. לבוגר האידיאלי יש עניין להתעדכן ולהתפתח ברוח הזמן. צוינה גם הפתיחות החברתית והרגשית אל הבוגר האידיאלי. הוא מצויד בערכי יסוד של כבוד לזרות ובמערכות חברתיות; הוא סfrag ברגש לוקאל-פטריטוי; הוא בעל אחריות אישית ואייפתי, יוזם ואוטונומי.

דעת המורים על התלמידים

הרוקע של התלמידים הוא ריב-גוני. עם זאת יש מספר מאפיינים המתאימים לרובם. המורים חזו וצינו שבקרב בני הנוער יש ירידה במוטיבציה ללימודים. בעיה זו אפיינה תמיד את בני הנוער, אך נראה למורים שהבעיתות גוברת בשל ריבוי הגירויים השיליליים בחברה הישראלית בכללותה, כגון התקשרות המופחתת שמסיכה את הדעת מן הלמידים. כמו כן אופני הביטוי של רוב בני הנוער ביום הם פחות ערוכים: יש פחות השתתפות בתנועות נוער וייתר בילוי בדיסקוטקים ובפאבים. העישון בקרב בני הנוער מתקבל יותר מבוגר. בני הנוער מאי-usוקים בנושא הנאה והבשגת דברים וכמושגים שהם רוצים להציג אליהם מהר יותר מהוריהם. כן צינו המורים את הביגניות המאפיינת את החברה הישראלית בשנים האחרונות — יש פחות רצון להשקייע ולרדת לעומקם של דברים. עם זאת, יzion שהמוטיבציה של בני הנוער לשורת שירות צבאי משמעותי נמצאת בעלייה מתמדת. הרבה מолодים משלבים ביחסות קרבויות.

לדעת המורים היחסים החברתיים בין התלמידים הם טובים. הם מאופיינים יותר בעדרה הרדנית מאשר במחוררת לימודית. הדבר נובע מחוسر מוטיבציה מספקת ללימודים. יש גם יחסים טובים בין המורים לתלמידים ולמרות חוסר המוטיבציה ללימודים מפתחים התלמידים במשך השנים יחס חיובי אליהם ואל ביה"ס ולמה שהוא מייגז. יש לתלמידים הכרת תודה למה שהם מקבלים בבייה"ס.

חלק מהמורים צינו כי בגלגול הרקע הסוציאו-כלכלי של מרבית התלמידים יש לראות את ביה"ס כספק המידע העיקרי ומערכות החינוך המקומיות צריכה לקחת זאת בחשבון. חלק מהמורים עמדו על הצורך באכיפה חזקה המשמעה בבייה"ס. לדעתם ניתן להגיע להחלפות דמוקרטיות באשר לאבולות המשמעת, אך אכיפת המשמעת צריכה להיעשות ע"י צוות המורים והמחנכים של ביה"ס. יש בינהם מי שצין שהאווירה הפטוחה של ביה"ס מזמנת יותר בעיות ממשמעת והוא קושי של ביה"ס. עם זאת צוין שהたちמים זקנים לקשר משמעותי עם המורה והם זקנים למורה משקיע, מסור ומkeitז שיכל להביא אותם להישגים. התלמידים זקנים גם להעשרה באמצעותם ובהמחשה.

בתחומי החברתי-תרבותי זקנים התלמידים לגיון בסוגי הפעילותות ולפגשים עם אנשי תרבות. צוין גם, שמטבע הדברים, ביה"ס אין יכול למלא את כל הצרכים החברתיים-תרבותיים של בני הנוער. כאן יש בעיה לנעור המקומי, שכן בעיר חסרים מקומות בילוי ואפשרויות עסקוק בסופי שבוע, מה גם שמקומות הבילוי הקיימים אינם פתוחים בשעות בغال לחץ חברתי ביישוב. כמו כן חסרים מפגשי חברות וזרצאות בקשר נושאים רחבה. המורים הערכו את הישגי התלמידים כתוכבים הן ביחס לכשירות האישית שלהם והן ביחס לתוכזאות מבחן הగבורות הארציים. צוינו גם הישגים לא בגרוחיים, שמתורבים באופן נicer ביה"ס. את הישגי התלמידים בודקים המורים במהלך עבודתם השופטת על סמן המשובים שהם מקבלים מהתלמידים ועל סמן המבחנים המשווים ומבחני הבגרות. חלק מהמורים העידו שהם שומרים על קשר עם התלמידים גם מחוץ למסגרת ביה"ס. הדבר בא לידי ביטוי ביעוץ ותמיכה ברמה האישית וכן בעוראה מקצועית-הוראה תחתית לתלמידי ביה"ס וגם לבוגריו. יש מורים שהם כותבות תוכמות ומקצועית גם לבוגרים המוצאים אצלם אוזן קשבת לקשהיהם האישיים וליעוץ או עזרה מקצועית בתחום הלימודי לאחר הצבा.

המציעים בהם מממש המורה את ה"אני מאמין" שלו

ולקמן המורים התייחסו לדרכי המימוש של המטרות הלימודיות שלהם והלкам — לדרכי המימוש החינוכי והlimodi נאחד. אחת המטרות העלה את הנחיצות של "אני מאמין" וניסיון להגשתו כתנאי הכרחי בעבודתו של כל מורה. לדבריה חשוב גם שכל מורה יזאג להשתלם ולהתעדכן בתפתחויות הпедagogיות והמקצועות, כולל העשרה כללית, החשובה לתיפקדו הנקון של המורה.

דבר נוסף שהוצע: בניית מערכת תומכת המבוססת על אימון ברמה הבית-ספרית, נקלים שמייחד את ביה"ס. היו שהדגישו כי מבחינתם אין הפרדה בין עבורה אשכונית'

לעכורה 'ההוראתית'. יש מורים שהיעדו כי לצורך ביסוס הקשר שלהם עם התלמידים הם מציגים עצם כזמינים חמד לכל שיחה, עצה ועידוד. כמו כן הם מבטאים את הקשר עם התלמידים באמצעות טיפוח הקשר והמעורבות של ההורים.

אחת המרכזות דיברה על יוזמה חינוכית שגיבשה בשיתוף פעולה עם התלמידים ועם הורי ההוראה: מורה זו הנחתה ערב של פעילות, שבוטפו נבנה דף של חוקי התנהוגות החביבים את כל תלמידי השיכבה. לדבריה, היא נוכחה בכך שהעכורה המשותפת בעניין זה הניבה את התוצאות הרצויות. החוקים והגבלות נמקבלו בצוותה טוביה יותר, משום שהרי פרי של החלטות משותפות של הילדים, ההורים והמורים. אכיפת החוקים נותרה בידי המרכזות והמורים.

חלק מהמורים דיבר על התייחסות האישית לכל ילד כאמור להשגת המטרות החינוכיות והעליו את גמישותה של המערכת בקבלה השונה והמתבקשת כאמצעי לקידומו. להלן אחת הדוגמאות שהעללו לעניין זה: אחת מתלמידות י"ס הגיעו לכיתה זו למורת שהיתה חסרת הרגלי למידה, וזאת רק ממש שצotta ביה"ס הערך שיש לה יכולות בלתי ממושכות. צוות המורים העיריך שאם תיבנה לה תכנית אישית שתתאים לה היא תסייע את כיתה י"ב. ואומנם, נכתבה לה תכנית כזו: הנערה עבדה שלושה ימים במצוירות ביה"ס ככוה עזר וכשלושת הימים האחרים עבדה עם זקנים. כמו כן היא קיבלה על עצמה כתיבה שתiedy עבודה: אחת על עבודתה המعيشית עם הזקנים ואחת על עבודתה במצוירות. בנוסף לכך היא השתתפה בשיעורי חינוך ונטלה חלק בajaran החברתי-חינוכי של כל ביה"ס. בזוכות העינות הוצאות לצרכיה האישיים של התלמידה שזוהתה כחריגת, היא הצלילה ללמידה ביה"ס עד סוף המסלול, ובסוף השנה קיבלה חудות גמר של ביה"ס תיקון.

אחד מהדוגמאות להתמודדותו של ביה"ס עם נושא האינטגרציה מתוארת בטילול שניתי שככל את הנסיבות ה'חלשות' ואת הנסיבות 'ה'חזקות' יותר בשיכבה. במהלך קומזוץ נוצר קרע בין שתי הקבוצות סביב סוג המוסיקה שתישמע: קבוצה אחת העדיפה מוסיקה מוזחת ושימוש בתופים וקובוצה אחרת העדיפה השמעת שרירים בסגנון 'א"י היפה'. בשלב מסוים יזמו המורים התיידניות תרבותית ודמוקרטית בין כל התלמידים ובמסגרו הם החליטו לתה 'במה' לשני הסגנונות. כל התלמידים העידו לבסוף שיצאו נשכרים מן ההתנסות ומההחלטה הדמוקרטית, שהביאה לערב של מיזוג סגנונות חברתיים.

בתחומי ההוראה העלו המורים את הצורך בחינוך לספקנות, לחיה ולביקחה. לדעתם, ניתן לעורר את סקרנות התלמידים באמצעות מגוון רחב של דרכי הוראה: פעילות בקבוצות, סրטנים, ערך מחקרים, כתיבת עבודות ועוד. ככל שהتلמיד יהיה חזוף יותר גירויים הוא יהיה מעוניין יותר בלימידה. מתקמידם ללמד את התלמידים לעשות שימוש נכון במיגון הגירויים.

המורים ציינו כי מתקמידם לפתח את יכולת המידית של התלמיד לשימוש בנכסיו הידע שרכש, באמצעות העשרה של חומר הלמידה. התלמיד אינו נצמד רק לחומר המחויב מתכנית הלימודים, אלא מכיא חומרים נוספים המתקשרים לתוכנית. כך, למשל, הם עושים שימוש בחומר אקטואלי.

חלק מהמורים אומר ש כדי לפתח את יכולת החשיבה של התלמידים הם מפגישים אותם

עם דיעות שונות — בספרים ובכתובים, בהרצאות של אנשים שונים ובמציאות דינמיים פתוחים. עם זאת, היו מי שעמדו על הקשי להתפרש על תחומיים שאינם שייכים לשירות החכנית הלימודים בשל אילוצי הזמן שמכטיבים מבחני הבגרות — ועל כן הם מעדיפים העשרה הקשורה לשירות לחומר הלימודי.

המורה לפיסיקה, למשל, העיד שכדי להביא את התלמידים לפתחות אינטלקטואלית בתחוםו, הוא מפגיש את תלמידיו עם חומריים יומיומיים שימושיים כמו: ליזרים, חור באזור, עדשות משקפים וכו'. החומריים הללו מועברים בהקשר לחומר הלימודי המחבר מתכניות הלימודים. המורה שדיברה על החשיבות ביצירת קשר עם תלמידיה אומרת, שוגם באמצעות לימודי הספרות דרך ניתוח היצירות היא מדגישה את הגורם האנושי ומשמעותם בהרבה דוגמאות מן החיים לקירוב הנושאים. חלק מהמורים אמרו שהם תומכים ומשתמשים לתלמידים חולשים ע"י מתן סיוע בשעות פנוית. חמיכתם ותרומתם של המורים לביטוס האינטגרציה מתבטאות בכך שהם משתדלים تحت לתלמידים המתקשים את מירב החזדנותיות הלימודיות להצלחה ע"י התאמתם לקבוצות ולרמות למדיה מתאימות להם וע"י זילוי גמישות וההתאמת דרך הלמידה לצרכים האישיים, ככל האפשר.

העבודה בקבוצות תוארה כדרך הוראה מתאימה לכיתה הטרוגנית. העבודה בקבוצות מבוססת על עבודה עצמית והמורה יכול לראות וללמוד יותר מקרוב את העשה של כל תלמיד, בע"פ ובכתב.

את חלקו של המורה בעיצוב התכנית רואים המרוזאיינים בבחירת התכנים הספציפיים מוחוק התוכנית המוגנתה ע"י משרד החינוך ובאופן הגשת החומר, שהוא שונה ממורה למורה. באזרחות הונגה תכנית ניסوية חדשה — משטרopolיטיקה — שמתקבצת בבייה"ס ובעוד שמונה בתה ספר. אחת המורות בחרה להשתתף בתכנית ניסوية שאינה מחייבת את כל בית הספר.

יש מי מהמורים שמרוצה מאר מאפשרויות הבחירה ואלו מספקות אותו ויש מי שמתוסכל מנוסר יכולתו להשפיע יותר על תוכניות הלימודים המוגשות ע"י משרד החינוך וכן מן הולץ לסייע את החומר הנתן לבחינות הבגרות.

המורים הבינו שביעות רצון כלית מתכניות הלימודים ומהמערכיים החינוכיים, אך יש להם הצעות לשיפורים. בין היתר הובע הצורך בýtיר העשרה בתחום האמנויות והתרבויות. הרעלה וזאת בהידוק וקשר עם הורי התלמידים וכן בהקפה על גבולות המשמעת — נושא שלעתים בבייה"ס מתקשה בו בגליל האוויה הדמוקרטיבית והיחסים הבלתי פורמליים בין המורים לתלמידים. ניכר היה כי שביעות רצונות של המורים בולטות יותר בתחום החינוכי-חברתי, כאן גם רואים עצם שותפים לייצורו שהוא ייחודית לבית ספרם.

רעת המורים על עמיתיהם ועל צוותם בבייה"ס והגנה לה

או החלק העוסק בשיתוף הפעולה בין המורים למנהל ברצוין להקדיש לדברים שהעלו המורים על עבודתם המשותפת עם אוורן ז'ל.

כל המרוזאיינים העלו על נס את אישיותו המיחודה של אוורן ז'ל ואת תחושת

ה'המחלאות', האתגר והענין שהוא השורה עליהם בעבודתם המשותפת. כמו כן ציינו כל המורים את גישתו הביזורית: הוא האziel סמכיותם למרכזים ולמחנים. המורים אף ציינו כי אוון הצעיר בלבנית יחשпи אנווש המושתתים על אימון והתחשבות בזולת. לדעתם הוא ידע לקשור תמיד את הקשרים הנכונים עם שותפיו. נשמעו מספר סיפורים אישיים של מורים, שנקלעו למצוות משפחתיות וככלילויות, בהן אוון נחלץ לעזרתם בצורה מאד שמעותית. כל המורים הוויטקטים שראוינו בקשרו לצ'ין שהם רואים בדרך עובודתם כמורים וכמחנים תוצר של עבודתו והשפעתו של אוון עליהם. אוון האziel עליהם מאמנותיו ומעקרוניותו ולדבריהם העובודה איתם הייתה פרי של דיאלוג רעוני-חינוכי שהתחנך כל השנים שעבדו במחיצתו — נטען, התעדכן והתחדרש. המורים גם בקשרו לצ'ין שהם מצלחים לשמר את רוחו בבייה"ס עיי' כך שהם ממשיכים לעבוד בדרך החינוכית שהתווה.

המורים מעמידים על קיומו של שיתוף פעולה מלא עם מנהל בייה"ס כיים, שלמה גולדמן. לדבריהם הוא מנסה מאד לשמר את רוחו של אוון ז"ל, הן בתפישות החינוכיות והן באופן תפקודו כמנהל. שיטת העבודה הביזורית של אוון מקובלת עליו והוא משמר ומפתח אותה. המורים הביעו שביעות רצון מופן תפקודו של המנהל הנווכי מבחינת הארגון, הניהול והפקוח ו מבחינת יחסיו האנוש.

קשרי הגומלין בין המורים באים לידי ביטוי בתרוך הצוות החינוכי ובמיוחד הם מתבאים בצווחות ההוראה, בדינויים על חכמי הלימוד, על דרכי ההוראה וכו'. אולם גם כאן מידת הנכונות לשיתוף פעולה שונה שונה מצוות לצוות. נראה שבמידה רבה קיומו של קשר כזה תלוי ב'כימיה' בין המורים. חלק מהמורים, בחלוקת מהצוותים, אינם מסופקים מן הקשרים המקדושים ביניהם.

בראש ההיררכיה בבייה"ס עומד המנהל, אחוריו המנהלת הпедagogית שהיא גם סגנית המנהל, מרכזת חטיבת הבניינים ומנהלת החטיבה הפלוגותית. זהה הצוות העומד בראש הנהלה, אך גם מרכזי השכבות נמנים על הנהלת בייה"ס.

בתחומי החינוכי — מרכזי השכבות מעבדים מערך שנתי לכל שכבות בייה"ס. בענין זה כבר קיימת מסורת של נושא עבودה לכל שכבה עם תוספות ושינויים שנבדקים בכל שנה. מרכזי השכבה אחרים על תפקוד המהנדסים בשכבה. הצוות החינוכי של בייה"ס עובד תחת פיקוחם של מנהל חברת הנוער במשרד החינוך והתרבות ושל אנשי רשות אוצרת.

בתחום הלימודי יש ישיבות מרכזיים מוקזע. אלה קובעים את מדיניות העבודה בבייה"ס. כל מרכז מוקזע אחראי על הפיקוח בתוך בייה"ס והוא נתן לפיקוחו של המפקח המקדוש מטעם משרד החינוך. מבין המורים שראוינו יש מי שסבירו שהמעקב של מרכזי המקדוש בבייה"ס אינו מספיק.

כל המורים הדגישו כי בין כל אנשי הצוות בבייה"ס מתקיים קשר בלתי פורמלי. דבר זה גכוון לגבי הקשרים בין כל נושא הפקידים.

המורים העידו שהם מרגישים מחוויבים כלפי מדיניותם של מפקח המקדושים במילוי תפקידם הייתר ותקיים המזדהים מад עם ה"אני מאמין" החינוכי של בייה"ס.

שבעות דעתן – הפער בין הרצוי למצוין

המורים הבינו שבעות דעתן כללית מעובdotם בכיה"ס. עקרונות בהה"ס הבנויים על ה"אני מאמין" שלו, תואמים את גישתם החינוכית ובכך הם רואים אתasisוד להצלחתם בעובdotה. הגורמים העיקריים שהוועלו כמשביע רצון במערכת הם יכולתה של המטרת להיות קשובה לצרכי תלמידים, גמישותה וההתאמתה לצרכים אלה. כיוון שכן, בהה"ס נתפש בעיניהם כמוסד דינامي ומחפתח. הדוגמא האקטואלית שלUCHתא בעניין זה היא פתיחת המגמה החדשת לעיצוב רפואי. החלטתה בעניין זה נבעה מאייתו הצורך לכך בשיטת.

עם זאת, הוועל מספר בעיות שהטיפול בהם עדין אינו משביע את רצון המורים:

1) בהה"ס מתקשה להתחמזר בהצלחה עם נושא השמירה על נקיונו. עיקר המתמודדים עם הנושא הם בעלי הסמכות המרכזים בכיה"ס, המנהל, המרצים והמחנכים. נראה ש مصدر המורים המקצועים אין התיחסות מספקת ומשמעות לכך יש קושי באכיפת חוקי הנקיון על התלמידים.

2) בrama הלימודית: יש להشكיע מאמץ יתר בהכנות תכניות הטורוגניות חלופיות שיתאפשרו לקבוצות השונות.

3) יש לבסס את המהלך של פתיחת כיתות מקצועיות ולהشكיע משבאים רבים, כדי של כיתה תקבל את הציביון ההולם אותה. נפתחו כיתות מקצועיות, אך הן עדין לא מציעות באיזור המתאים.

4) קיימת בכיה"ס בעיה של אי הדרה מספקת של סמכויות ואחריות בעלי תפקידים. עניין זה יוצר בסיס לאי הבנות, אי סדרים ועימותים אישיים.

5) יש מי שחושב שהמורים הצעירים מגלים פחדות נוכחות ליזומה ולהשענה בעברות. בעניין זה קיים פער בין המורים הצעירים לוחוקים יותר. המורים העלו, לsicוט הריאון, מספר שינויים בולדיטם שקרו בזמן האחרון: בעקבות השינויים הפוליטיים וההגדלה נושא החינוך בראש סדר העדריפויות של הממשלה, מזורים לאחרונה לכיה"ס משבאים כספים רבים, כמוותם לא ראה בכיה"ס מזה מספר שנים. בעוזה משבאים אלה נעשה ויועשה הרבה לשיפור רמת ההוראה ולרווחת הלומדים והמורים.

מוגש שיפור ברמה האיגונית של בכיה"ס. הדבר בא לידי ביטוי בתכנון ישיבות והשתלמויות ובפעולות השוטפות של בכיה"ס. השיפור בעניין זה מיזח למרכז הפדוגונית, המנizada על שיבורן מרכיב שעות הלימוד גם של התלמידים ועל מעדכת שעות העבודה של המורים. היא גם אחראית לתוכנית הפעולות וההשתלמויות של בכיה"ס. חלקו של מנהל בכיה"ס בעניין זה הוא ביכולתו לשדר סמכותית, לעמוד על ביצוע התחלתית ותחוקית בעורה הטובה ביותר, ועם זאת לשמר על יחס אונוש טובים מאד.

כאמור, את הצלחתם האישית בעבודה רואים המורים ביכולתם להגישם בביבה"ס את ה"אני מאמין" החינוכי שלהם, שתרום את הבנות והמטרות המצוירות של בכיה"ס. לדבריהם בסיסו היכולת הזה עומדת הקפדה על עקרונות לציד הפקחות הרגשות וה'אהוו' הקשחת' שליהם לכל תלמיד.

6. ראיונות עם התלמידים

התלמידים המרואינים היו שישה במספר, תלמידים הולמים בمسلسلים שונים בכיה"ס וברמות לימוד שונות. כל התלמידים שרוואינו לומדים בכיה"ס מכיתה ז', כולל תלמידי כיתה י"ב. האחד, הוא תלמיד הלומד בмагמה העיונית של בכיה"ס ובחר לגשת לבחינות בוגרות מוגברות במדעי החכירה: סוציולוגיה וככללה. התלמיד עונה על ההגדרה של "תלמיד טוב". הוא מעורב מבחינה חברתית בכיה"ס, מזדהה עם דרכו החינוכית ופעיל מבחינה חברתית גם בצויפים וגם מתנדב במחייב אש. התלמיד מתכוון לשורת בצתא כתיס (עבר את המבדקים הראשונים), או לחילופין, באחת הטירות המוביחרות. התלמיד الآخر: מכחן כי"ר מועצת התלמידים של בכיה"ס מזה שלוש שנים, גם הוא לומד בмагמה העיונית, מתגבר את לימודיו במקצועות הריאלייטיים. הוא מדריך בצויפים, מתענין בפוליטיקה המקומית ובארצית, מעוניין בשירות צבאי בנחל — כחל庭ניק שיעבור מגדל-העמק. בדרך זו הוא מתכונן לתגבר ולבסס את תנועת הצופים בעיר. בעוד היוטר רחוק — מעוניין בעסקים.

תלמיד נוסף שרוואין לומד בмагמת מכניתה, מסמ"ר. הוא מעיד על עצמו שמספר פעמים במשך שנות לימודיו התקשה להתמודד עם הדרישות הלימודיות. הוא סבל ממשברים, אבל היה משוכנע ביכולתו להישאר בכיה"ס עד סוף המסלול.

אחד התלמידות שראיינתי היא דוגמא לתלמידה שובצה לכיתה עיונית וניגשת לבחינות בוגרות שהישגיה ביןוניים. היא לומדת בכיתה עיונית ברמה נמוכה יותרמן היכחות האחרות. כיתה זו נעודה לתלמידים בעלי יכולת נמוכה ביותר, מותruk דיבעה שלא כל התלמידים יצליחו בכל הבחינות. התלמידה מדגישה בימודיה את המקצועות ההומניסטיים: ספרות וגיאוגרפיה.

מרואינית נוספת היא תלמידת מסמ"מ במקצועות מינהל, המוגדרת "תלמידה חריגה". בסוף שנות הלימודים תזכה בתעודת מקצוע ובעתודה גמר של בכיה"ס. פעמיים נשרה מכיה"ס למשך שנה, בכיתה ט' ובכיתה י"א. היא בעלת יכולת אך חסרת מוטיבציה. על אף שנשרה פעמיים מביה"ס והוחلت לקבלה חזזה למסגרת ולחתה לה את האפשרות לזכות בתעודת גמר. גם השנה היו לה מספר מעידות ובכל זאת היא שומרת על הדרישות המינימאליות, כדי להישאר בכיה"ס עד כיתה י"ב. התלמידה מעולם לא השתיכה לשום מסגרת של תנועות נוער.

התלמידה האחדרונה הבמנין היא מנήגה חברתית ותלמידה מעולה. במשך שנתיים כיהנה כי"ר מועצת נוער עירונית וגם כי"ר מועצת תלמידים של בכיה"ס. התלמידה ניגשת לבחינות מוגברת בפיזיקה, כימיה, מתמטיקה ואנגלית.

הskpoftot yisod shel bieha"s veyichodo

חוובתו של תלמיד בכיה"ס כפי שהן נתפסות בעיני המרואינים:
הדרישות הראשונות הן לתקף כ תלמיד לנוכח המורים, אם כי צוין שהדרישות

הלימודיות מן התלמידים המתקשים הן מינימאליות והמערכת מادر מסייעת להחזיק מעמד. כן נדרשים עמידה במשמעות, התחמדה ורצינות בעשיה הלימודית ובຕיפוקו הכללי בבייה"ס. אצל חלק מהתלמידים המעורבות והפעילות החברתיות אף הן נתפסות כמחובבות של כל תלמיד ויש מי שהעמיד נקודה זו בראש המחויבות של תלמיד בבייה"ס.

רוב המרואינים החтиיחסו למישור הלימודי ולמשור החברתי גם יחד. לדעתם, התלמיד האידיאלי בעיני בייה"ס הוא זה שולמד, חזרן, שקדן, חסר בעיות ממשמעת, עומד במשמעותם. ובאתגרים לימודים וחינוכיים וגם פועל מבחינה חברתית, מוכן לעוזר ולשנות דברים. התלמידה החתרגה עננה תשובה פרובוקטיבית: "התלמיד האידיאלי הוא זה שמתחנן, לא מתוויח ומשיג ציונים גבוהים".

בנושא ייחודה של בייה"ס תשובות התלמידים מתחוללות לשתי קבוצות: לאלה של התלמידים ה'חלשים' יותר (שלושה במספר) ולאחרבו התלמידים ה'טוביים' יותר. שניים מבין ה'חלשים' טוענו שאין ייחודobi בבייה"ס. השלישי אמר בהקשר זה דברי ביקורת על הגדרות הגבוחות שהקימו סבב חצר בבייה"ס (פעולה שננקטה השנה כדי לפחות את היציאות הלא מבוקורות של התלמידים בהפסקות ובשיעוריהם החפשיים). עניינו זה ייחוד של ילוי של בייה"ס ולדבריו הוא נראה כבית סוהר; זה אינו תומם את ה"אני מאמין" החינוכי המזוהה של בייה"ס לפיו כל תלמיד אחראי למעשי. עם זאת התלמיד ציין את חשומת הלב שנינתה לקידום ה'חלשים' בלימודים ואת מרכזיות החינוך החברתי בבייה"ס; על אף זאת, לדעת הדבר, גם בייה"ס זה מטפח יותר את הלימודים מאשר את התחומי החברתי.

לדעת 'התלמידים הטוביים' ייחודה של בייה"ס מתבטאת בכך שהוא 'בית' חם מאד. מחנכיו מצרים והם רואים את התלמידים מכלול — לא רק בעשיה הלימודית אלא גם החברותית. ייחודה של בייה"ס מתבטאת בשיטה התינוכית-חברתית הרוכה המאורגנת בו ובכך שהמורים מקדישים הרבה לטיפוח יחסים טובים עם התלמידים ותומכים בהם. הרוכה מן המורים הוגדרו כמורים ברמה גבוהה. הרוכה מורים משקיעים מעלה ומעבר למצופה בעוזהו לימודית וככלית מחוון לשעות הלימורים, לעיתים בbatis התלמידים עצם. התלמידים הדגישו את מערכת היחסים הבלתי פורמלית המתקיימת בין התלמידים לכל אנשי הזוג בכל דרגות ההיררכיה. בנוסף לכך צוינה העורדה שבבייה"ס מתקיימת פעילות וחברותית דמוקרטית של התלמידים ובראשה מועצת תלמידים שאף מצליחה להשפיע על החלטות הנהלת בייה"ס.

באשר לקיים השוויון לעומת קידום המצוינה, עפ"ר התלמידים מודעים לחשיבות הטיפוח של שני החחומים — אך הם גילו ונגישות רבתה יותר לנושא השוויון. זגmkhmムם בקשר היהת שה'חלשים' זוקקים יותר לעוזה וממליא בעלי יכולת הגבוהה יותר מ'חוזקים' מעצמם. וקיים מ יכול להתאפשר גם בלי עוזרת התבוניה.

חשיבותם התלמידים התרשםתי שכ"כ מזקימת אוירה ל'ימודית סבירה' ויש מוטיבציה ללמידה. לדעת התלמידים יש בכיתה מימד של תחוויות וחוויות ויזיגיות בתחום של האזינו. אם כי יש גם שיתוף בין התלמידים. בדרך כלל היחסים בין הבנים לבנות טובים מאוד, שוווניים ופתוחים, קיימת ביניהם עוזה הדורית וגומ עוזה לחולשת.

לדברי התלמידים מלמדים בבייה"ס על המדינה בעיקר בשיעורי אודרטות ובשיעוריו תינוך

כיתתיים ושכבותיים. בשיעורים אלה המיד הפליטי והاكتואלי מקבל ביטוי וمتקימים דינומים. לעומת זאת, לדעומם, כמעט שלא לומדים בכיה"ס על הנעשה בקהילה, אלא דרך הפרוייקט האישי בקהילה.

ביה"ס נחפש בעיני התלמידים כמקום שיש בו חופש יוזמה והם רואים עצמם כשותפים מלאים לעשייה החברתית-ספרית בתחום החברתי. המשפט: "חן כבוד לזרחה", המודפס בחוץ ביה"ס, נחשב לטמלו של ביה"ס.

על דעת כולם מתקימת בכיה"ס פעילות דמוקרטית. לדבריהם הדבר בא לידי ביטוי בחופש הביטוי הנינתן לכל תלמיד בכל נושא לימודי וחברתי. התלמידים יכולים ונוהגים לחתת למורים משובים על דרך עבודתם. בקרב תלמידי בכיה"ס אף מקובלם אמצעי ביטוי כמו הפגנה ושביתה. כמו כן צוין במיוחד שוויון ההזדמנויות לכל תלמיד, הן במישור הלימודי והן במישור החברתי. כך, למשל, אין הצבת תנאים מוקדמים להשתתפות ב모יצג התלמידים שישיבותה פותחות לכל. קבלת החלטות בМОיצג התלמידים מתנהלת באופן דמוקרטי: בכל הוועדות אין 'הנחתת' כללים וחוקים וגם ביצוע החלטות מתקיים באופן דמוקרטי.

לדעתי התלמידים חינוך לחיי משפחה מתקיים בכיה"ס רק באופן מועט. לעיתים בשיעורי חינוך מועלים נושאים הנוגעים לקשיים בייחסים בין הורים לילדים. היועצת מסייעת בפתרונות אישיות גם בתחום הזה.

כל התלמידים, למעט אחת, רואים חשיבות רבה בפעילותות השונות של תנועות הנוער. את תרומתן הם מאר מערכיהם כחוובים וכמבוססים את החינוך לערכים של בני הנוער. כך, למשל, צוינו בהערכתה הנושאים המתופלים בתנועות הנוער: הרידה מן הארץ, העליה, אהבת ארץ ישראל, התרומה למולדנה, עידוד המוטיבציה לשירות הצבא ועוד. כאמור, המראיאנים ייחסו חשיבות רבה לנושאים הללו למטרות מודעותם בכך שלא כל המטרות והאידיאלים של תנועות הנוער ולOLONטים לחיננו ו/או ניתנים להגשמה בימינו.

יש שביעות רצון – למרות הפער בין הרצוי למצוי

למעט תלמידה חריגה אחת שלא ייחסה לעצמה הצלחות הקשורות לחייה בכיה"ס, יתר התלמידים הביעו שביעות רצון מהישגיהם. בתחום הלימודים העידו התלמידים על הצלחות וקידום אישי. הרגשות הסיפוק מביה"ס הורוגשה במיוחד במישור החברתי: התלמידים העידו שהם אוהבים לבוא לביה"ס. בדרך כלל הם מקיימים מערכות יחסיט טובות עם חבריהם ועם מורייהם. ניתנת להם אפשרות ביטוי אישי, המחזקת את הרגשות המעורבות שלהם וهم מרגישים נחוצים בעשייה החברתית-ספרית.

לשניים מששת התלמידים לא הייתה כל ביקורת על הנעשה בכיה"ס. התלמידים האחרים השמיעו דברי ביקורת בכמה מישוריהם. ראשית הועלו בעיות המשמעת הקיימות בכיה"ס. אלה מתחבטות בעיקר באישירה של התלמידים על נקיון בכיה"ס וחלוקת בצד זכויות ובמבנה בכיה"ס. לדעת התלמידים יש לתקן את הבעיה ביתר נחיותה במסגרת שיעורי חינוך. בהקשר זה, גם הועלתה הדעה כי אין גבולות ברורים בכיה"ס ולכן המערכת נחפשת

בחלהה. נאמרו דברי ביקורת דוקא על נעלית השירותים. התמודדות זו נחפהת בעניין התלמידים כלל חינוכית.

כמו כן נאמרו דברי ביקורת קשים על הגבהה גדרות בה"ס ונעלית שעריו למנעوت שוטטות מוחצתה לו. פתרון זה נתפס בעניין התלמידים כשלילת חירות בסיסית. דברי ביקורת הושמעו גם על אופן ההתמודדות של בה"ס עם אתגר קליטת העליה. יש מי שמקיר את העבודה הנעשית עם התלמידים העולים וטוען ליחס מפלגה כלפייהם. הושמעו גם דברי ביקורת כלפי חלק מן המורים, אותם הנתפסים כמיושנים וכנכזים בהתנהגותם ובדרך הוראתם. כמו כן הושמעו דברי ביקורת על מתייחות בקרוב חברי הנהלת בה"ס, המתגלה במחיצת התלמידים הפעילים במוסצת התלמידים.

באשר לתנאים הפיסיים, הושמעו דברי ביקורת על כך שבוטלו כיתות-האם לטובות הכיתות המקצועיות. עניין זה מאלץ את התלמידים לצאת מכך היכרות בהפסכות ולהישאר ללא פינה חמה אישית בכיתה. בשל כך, מוצאים עצם התלמידים לעתים רוכת בהפסכות מחוץ למסדרונות בה"ס הצפופים גם כשםוג האוויר איננו — גשמי וקור בחורף וחום בקיץ. הפתרונות הקיימים, כדוגמת בית-התלמיד, אינם מספקים את התלמידים בשל צפיפות וחוסר תנאים מספיקים.

בין השינויים של הזמן האחרון שנתפסים אצל התלמידים כחיוביים — שיפור חיית ביה"ס והשקעה טכנולוגית מרובה בבי"ס, באמצעות הלמידה ו בתכניות הלימודים. בין יותר הוזכרו התחברות הספריה למאג'ר מידע, התאחדות המעבדות והוסף המחשבים. המחשבים ואמצעי הטכנולוגיה מייעלים מאד את ניהול האקדמי-טריטורי, מה שמתבטא בין היתר באירוגן מערכת הלימודים של התלמידים ושל המורים. השיפורים מיווחים גם לחלק מבני התפקידים בבי"ס העושים את עבודתם נאמנה.

מוסצת התלמידים הנוכחית נתפסת גם היא כבעלת השפעה דינמית, יוזמת ומצילהה לשנות דברים. בין היתר היא תרמה גם לשיפור חוות ביה"ס. התלמידים הביעו שכיבות רצון כלית מתכניות ביה"ס ומהתאמתן לאוכלוסייה, בתחום הלימודי והחברתי אחד. בתחום הלימודי חשים התלמידים שהמערכת דינמית, מבקשת לאחר צרכים לימודים משתנים ומנסה לחתם להם תשובה.

גם בתחום החברתי יש הערכה להשקעת המשאבים המרוביים לפROYיקטים השונים ולהתכוון להעשרה כגון הצגות, הרצאות בנושא מוכנות לצבאו ועוד. התלמידים הביעו הערכה לשיעורי חינוך ולמושגים המועלמים בהם: אידס, סמים, אלכוהול. התלמידים הערכו נושאים אלה כרלוונטיים להם, מעניינים ומעשירים. יש מי שחייב אף להוסף על מספר שנות החינוך השבוועות במערכת, והזchorו גם נושאים חינוכיים שלא מטופלים דיים בשיעורי החינוך: תקשורת בין אישית, התמודדות עם לחצים ותכנון העתיד.

תלמיד אחד ביקר את ביה"ס על כך שלמרות שימושים בו הרובה משאבים ומאזינים לקידום החינוך, הוא עדין לא מצליח להתמודד עם הביעות ההתנהגותיות של חלק מתלמידים. מלבד דברי ביקורת הללו, נשמעו מפי התלמידים תשבחות רבות על ביה"ס. בדרך כלל התלמידים זיכרו באחדות ובהערכה רבה על ביה"ס. התלמידים הביעו הערכה

רבה אל ה"אני אמיתי" של ביה"ס ובמיוחד הדגישו את נושא היחס האישי לכל תלמיד; היה מי שהתייחס אל ביה"ס כאל ביה"ס אידיאלי.

8. אחרית דבר

את מצאי הריאונות שערכתי אסכם ע"פ מידת ההילמה הקימת בין המטרות המוצחרות של ביה"ס כפי שנסקרו בעבודת המאסטר של אורן זל על ביה"ס, לבין מימוש ההלכה למעשה כפי שמצטיר בראיונות.

בעובדו منه אורן חמשה עקרונות פועלם כמטרות ביה"ס:

עקרון האינטגרציה: עיקרון זה ממושך בחיי ביה"ס ברמה היומיומית. ביה"ס המקיף מתמודד עם אוכלוסייה הטרוגנית והוא מנסה לתת מענה טוב ככל האפשר לצרכים הרגוניים של אוכלוסיית התלמידים. הדבר בא לידי ביטוי בתחום הלימודים המותאמות לרמות השונות, המגוון השונות וכור'. עיקרון זה מתבטא גם במרקח החינוכי-חברתי, בחיבים הדמוקרטיים המתקיים בבייה"ס, המדגישים את שוויון הזדמנויות בפעילותיהם השונות. זאת ועוד: שיעורי השיכבה מחנכים לסובלנות ולפלורליזם מחשבתי והטוליים המשותפים לכל תלמידי השיכבה מזמינים לתלמידים התמודדות עם פלורליזם התרבותות ותרבותות בקרב חבריהם ובמקומות טוויליםם. ביה"ס כמסגרת אינטגרטיבית מעניק הזדמנויות שונות לביטוי כל הקשרים האישיים של כל תלמיד. תעודות ביה"ס נותנת משוב על הישגי התלמידים בתחום הלימודי וכן גם בתחום התרבותות והחברתי. לדעת אורן י"ב במלול העקרית של ביה"ס לקלוט, לחנק וללמוד את כל הילדים עד לסיום ייתה י"ב במלול המשתאים. כל נשירה נחשבת ענייני צוות ביה"ס ככישלון וביה"ס מփשך דרך להתגבר עליה" (עמ' 4). ואומנם, כל המשותפים בתחום החינוכי בבייה"ס ציינו את המאיצים המיחדים המשוקעים במטראה זו ואת גמישותה של המערכת כלפי התלמידים החריגים מתחך כוונת להציג את קידומם.

החיבים האינטגרטיביים בבייה"ס נתנו את אותן גם בהשקיות היסוד של המנהל, המורים והתלמידים. אלה הדגישו את חשיבות הכבוד והסובלנות לולות, צידדו בטיפול הרציפים לכל שכבות האוכלוסייה והביעו וגישות מיוحدת לצרכי החלשים יותר.

עקרון השותפות והפתיחות: עיקרון זה בא לידי ביטוי בבייה"ס בשיעורי החינוך ב训יות ובשיעור ובסובלנות התלמידים, המעודדים את חופש הביטוי. עניין כל המשותפים בתהליך החינוכי בבייה"ס נפתחת המועצה כגוף משפייע על ביה"ס וכשותוף חשוב ומשמעותי לפעילויות בו. השותפות והפתיחות מתבטאות גם ביכולתו של ועד ההורם בבייה"ס ליטול חלק בעבודה הבית-ספרית, ובעצם הפעולות בצוותא של הורים, מורים ותלמידים בבייה"ס.

מדיניות הדלת הפתוחה' הממומשת בבייה"ס באמצעות חדר המורים וחו"ר המנהל, אף היא מבטאה את מימושו של הרעיון. השותפות והפתיחות איןן מתחבאות רק באמצעות פעיליות ספציפיות אלא גם ביחסים היומיומיים ברבדים השונים: מנהל-תלמידים, מנהלים-מורים, מורים-מורים, תלמידים-מורים ותלמידים-תלמידים. המרואינים ציינו את מדיניות

היחסים הפתוחים והבלתי פורמליים בין הגורמים השונים בבייה"ס כאחת הנקודות המעניינות את ביה"ס.

על מימוש העיקרון של החינוך החברתי-ערבי בבייה"ס נכתב רבו עוזר זה ועל כן רק אדרגש כי הוא בא לידי ביטוי בחיה היומיום של ביה"ס וכי כל הגורמים השותפים לשניה בבייה"ס מייחדים חלק ניכר מיחסיהם של ביה"ס לפעולות החברתיות המתקיימות בו. ביה"ס זכה להכרה חיובית ברמה ארצית בעקבות הגישה החברתית-חינוכית שלו מיישומה הلقאה למעשה.

העיקרון של ביה"ס בגורם פעיל ומפעיל בקהילה מושך גם הוא את ביטויו המעשני בבייה"ס כחלק מתחום החינוכי החברתי-ערבי. נשוב ונכין כאן את העובדה שמרכזי הפROYיקטים של המעורבות בקהילה – ביום מחוץ לבייה"ס – מעד שביעי רצון מהפעולות של התלמידים.

ראיית הוצאות החינוכי של ביה"ס כגורם מרכזי בשליחות החינוכית היה עיקרון חשוב בעיני אוזן זו. ואכן לביה"ס יש ביום צוות מורחב של בעלי תפקידים חינוכיים ותברתיים: מנהל ביה"ס, ועדות מנהכים ורכבי אוניברסות, רוכזת החינוך החברתי, רוכצת הפROYיקט למוחיבות אישית, רוכזת ביה"ס החקלאי ורכזת בית התלמיד, מדריכי של"ח. כל אלה עוסקים במלאת החינוך ברמה היומיומית – זאת מלבד המורים המקצועיים ורכבי המקצוע, שלදעתם כל גורמי ביה"ס הם שותפים לעשייה החינוכית. כל בעלי התפקידים החינוכיים נחפשים בבייה"ס כבעלי תפקידים מרכזים. מרכזיו השכבות ומהווים חלק מהוצאות המורחב של זוגלהת ביה"ס. גודל הוצאות החינוכי, מרכזיותו וחשיבותו במערכת, מעידים על החשיבות שביה"ס מיחס לנושא החינוכי.

תווך כדי העבודה בבייה"ס מצאתי כי קיימת הלימה בין הגורמים השונים בבייה"ס בהשכפות היסוד ובבנייה לביצוען בפועל. עם זאת יש לציין גם מספר בעיות בבייה"ס: למרות ההשכעה החינוכית המרובה בבייה"ס, אמות ביה"ס נתקל בקשישים גדולים באכיפה חוקי ביה"ס והנורמות שלו ביחס לבני ביה"ס סוציאזר ובאשר לשימורה על נקיון ביה"ס. כמו כן קיימת בעית שוטטות מחווץ לבייה"ס בשיעורי הפניים ובהפסקות. סגירת חירוי השירותים והגברת הגדרותם הם פרויקטים בעלי מטרות מילויים לזרכו החינוכית של ביה"ס.

יש לציין של אף יתנו הילמודי של ביה"ס במיגון גושאים וכותה אתם המירבית לחולמים בעבודת המורה הבוגר עם כיתתו, אין כמעט פעולות מיוחדות, וההוואה קונבנציונלית לחלוותן.

עבודה זו מלמדת שמטותיו של ביה"ס ברורות לכל הגורמים בו וכי כל שותף לעשייה החינוכית מודע להפקידו ולזרוך בהגשמה היעדים שבייה"ס הציב לעצמו. על סמך דבריו המרואינים ניתן להתרשם כי הם מרגישים מחייכים לעקרונות ביה"ס וכי הם תופשים את מערכת ביה"ס כдинאמית, בעלת תוכנים ודרכי פעולה יהודים ומגלייה עפ"ר למש את מטרותיה. שביעות רצונם של המנהל, המורים והתלמידים בבייה"ס המקיף ע"ש ווגזין במדיל-העמק נובעת מההתאמה שהם חשים בין ה"אני מאמין" של ביה"ס לניסיונות המוצלחים. על-פיידזון, למימושו.